

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendkívüli alkalmakkor.

A VÁROS

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közelevéltár (városzház,
földszint 7. sz. ide küldendő
a kéziratok.)

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vállalat
Irodája. Ide küldendő
az előfizetési díjak és hirdetések.

A világitási vállalat zárószámadása

Debreczen sz. kir. város világitási vállalatának 1907. évi zárószámadása igen szép üzleti eredményt mutat. A vállalat azonban nemcsak ezért érdemel dicséretet, hanem első sorban azért, mert városunk közvilágítása nem hagy fenn semmi kívánnivalót. A nagy közönség érdekei össze vannak egyeztetve az üzleti érdekekkel és a vállalat vezetése a legjobb és legszakavatottabb kezébe van letéve.

A vállalat 1907. évi zárószámadásának jelentése így hangzik:

Tisztelettel beterjesztjük Debreczen sz. kir. város világitási vállalatának 1907-iki VII. üzletévről szóló számadásait, mérlegét, leltárát és kimutatásait. A lefolyt év a nyugodt és biztos fejlődés éve volt és úgy műszaki, mint pénzügyi tekintetben kielégítő haladásról adhatunk számot. A szokott szigorú elvek szemmel tartásával készített zárószámadásunk 170,153 kor. 87 fillér tiszta hasznót tüntet fel az előző évi 158,369 kor. 23 fillérről szemben.

Könyveink tanúsága szerint a világitási vállalat vagyona az őrzetére bízott Balogh Mihály-féle alapítványon és óvadékokon kívül 1907 december 31-én 815,062 kor. 97 fillér volt, tartozása pedig 172,808 kor. 22 fillér. A vagyomból az ingatlan gázr., csőhálózat és tartozékai 491,583 kor. 21 fillért, a készpénz és takarékbetétek 114,980 kor. 34 fillért, a különböző leltárak és költségek pedig 208,499 kor. 42 fillért képviselnek. Ez utóbbiak között szerepel az a 45,000 korona, mely a közgyűlés határozata értelmében a tiszta jövedelem felosztásából fogja megilletni a házipénztárt, de amelyet már az év folyamán előre befizettünk. A tartozásnéki kiutított összeggel a városnak tartozunk és pedig 122,808 kor. 22 fillérről a világitási alapítványért és 50,000 koronával a takarékpénztári függő kölcsön maradványáért. Egyéb tartozásunk nincs.

A vállalat tevékenysége a csatlolt kimutatásokból főbb vonásaiban megítélhető. A légszuszgyárban nagyobb mérvű új építkezéseket nem fogantatosítottunk, az utca hálózatot összesen 640 méterrel növeltük, a lámpákat azonban a régi vonalakon is szaporítottuk, úgy hogy számuk 38-al 980-ra emelkedett. Az év folyamán az egész hálózatot kerek 52 kilométer hosszban gondosan megvizsgáltuk és megelégedéssel jelenthetjük, hogy csőhálózatunk állapota kifogástalan volt. Összesen 16 esetben találtunk csekély mérvű gázzsivárgást meglazulás következtében, de sem csőőrés, sem rozsdamarás nem volt észlelhető sehol. A termelt gáz minősége is kifogástalan volt egész éven át, a közutadomány szerinti szigorú ellenőrző mérések átlagban 15-65 gyertyafény mutatnak a köteles 14-el szemben, a 20^oo minimális nyomás helyett 44-52^oo állott rendelkezésre, az átlagos fajlsúly 0,421, a szénsavas tisztálanság a megengedett 3% helyett csak 2,19% volt, az ammoniak a megengedhető mennyiségnek mélyen alatta maradt, kénes tisztálanság pedig egyáltalában nem fordult elő.

Az áruszámlánál, — mely főképen a fogyasztóknál elkészített berendezéseket foglalja magában, — az előző években mindig jelentkezett némi kis haszon. Sok nem! mert a munkálatok árát lehetőleg az önköltségben igyekeztünk meg-

állapítani, hogy ezáltal a gázvilágításra való berendezkedést megkönnyítsük a közönségnek. Az elmúlt évben aztán, mint a nyereség-vesztesség számla mutatja, ötezer koronát meghaladó veszteség állott be e téren, aminek oka az volt, hogy a munkabérek és anyagárak nagyot emelkedtek, ellenben mi nem akartuk egységárainkat emelni épen a közönség érdekében, hanem inkább elszenvetük e hiányt és egyéb gyártási ág hasznából fedeztük.

1907 tavaszán megkezdtük villamos telepünk építését. Év végéig a központi telep épületei és a városi hálózat legnagyobb részét elkészülték, a gépek pedig a budapesti gyárakban munka alatt állanak. Remélhetőleg a nyár folyamán már élvezheti a város közönsége a mű létesítésével járó előnyöket. Már eddig is szép számmal létesültek berendezések fogyasztóknál és az érdeklődés bizonyára csak emelkedni fog. Az év folyamán munkásaink nyugdíj intézményének még 1906-ban megkezdett munkálatai is előrehaladtak, óhajtható volna, hogy mielőbb be is fejeztesse magát egy város, mint a munkások javára.

A 170,153 kor. 87 fillérnyi üzleti haszoneredmény felosztására tisztelettel javasoljuk, hogy a világitási szabályzatban előírt jutalékok kifizetésére fordítottassék 17,015 kor. 38 fillér, a házipénztárnak adassék át . . . 45,000 kor. — fillér, az értékesítőknek tartalékhöz tétessék 49,482 kor. 33 fillér, ami által az értékesítőknek irt összegek 491,583 kor. 21 fillérről emelkednek és így az egész légszuszgyár és utcai hálózat értéke teljesen le lesz írva.

Végül pedig a maradvány . . . 58,656 kor. 16 fillér a tartalékhöz csatlóttassék, mely ekkép 88,656 kor. 16 fillérről emelkedik és amelynek rendeltetése lesz a légszuszgyár esetleges nagyobb rendkívüli szükségletének, vagy befektetésének fedezése is.

Tisztelettel kérjük a tekintetes Tanácsot, méltóztassék ezen jelentésünket és számadásainkat megvizsgálni, elfogadni és a törvényhatósági bizottsági közgyűlés elé terjeszteni és nekünk az 1907-ik évről a felmentvényt megadni.

Debreczen, 1907 december 31.

Körner Adolf,
tanácsnok, elnök.

Debreczeni Jenő,
gépésszmérnök, igazgató.

18,217/908.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

IV. 3. sz.

Miniszteri rendelet.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 1908. évi 18,127. számú rendelete a mérték-hitelesítő szakvizsga tárgyában.

A mérték-ekről, ezek használatáról és ellenőrzéséről szóló 1907. évi V. törvénycikk 22. §-a értelmében, ezen törvény életbe lépte után mérték-hitelesítő minőségben csakis oly magyar állampolgár lévén alkalmazható, aki a mérték-hitelesítő szakvizsgát sikeresen letette: az idézett törvény-szakaszban nyert felhatalmazás alapján e szakvizsgák szabályzatát az alábbiakban állapítom meg:

I. A mértékhitelítési szakvizsgára jelentkezés előfeltételei és a folyamodás módja.

1. §.

Az 1907. évi V. törvénycikk 22-ik §-a által előírt mértékhitelítési szakvizsga az ugyanezen törvény 23-ik §-ában említett Magyar Királyi Központi Mértékügyi intézet kebeléből alakított vizsgáló-bizottság előtt teendő le.

Mértékhitelítési szakvizsgára jelentkezhetnek a) az 1907. évi V. törvénycikk 22-ik §-ának második bekezdése értelmében mindazok, akik a magyar szent korona országainak területén állami felső ipariskolát sikeresen végeztek, vagy ennél magasabb rendű műszaki képesítéssel bírnak; b) ugyanezen törvény idézett §-ának harmadik bekezdésében foglalt rendelkezés alapján átmenevőleg azok is, kik a törvény által előírt ezen elméleti előképzettséggel nem bírnak ugyan, — de a törvény kihirdetésének időpontjában mint hitelítők máris alkalmazásban állottak, vagyis az 1874. évi VIII. törvénycikk alapján kiadott vizsgaszabályzat értelmében hossz mérték, folyadékmérték, hordók, száraztárgyak mérésére szolgáló őr-mértékek, súlyok és mérlegek hitelesítéséből, tehát u. n. teljes képesítési bizonyítvánnyal rendelkeznek.

2. §.

A mértékhitelítési szakvizsgára jelentkezők szakújszerűen felbélyegzett folyamodványukat a magyar királyi központi mértékügyi intézet igazgatójához intézve, nevezett intézetről kötelesek beszámolni.

A jelentkező köteles folyamodványához az alábbi okmányokat csatolni:

- a) születési bizonyítványát;
 - b) az előző szakasz második bekezdésében körülírt előképzettséget igazoló okmányokat;
 - c) az előző szakasz második bekezdése b) pontjának esetében azon okmányt, amelyből megállapítható, hogy a vizsgára jelentkező egyén már az 1907. évi V. törvénycikk kihirdetésének időpontjában, vagyis 1907. évi január hó 12-én mértékhitelítési minőségben alkalmazva volt;
 - d) községi erkölcsi bizonyítványát;
 - e) az eddigi foglalkozását igazoló okmányait.
- A beérkezett folyamodványok alapján az állami központi mértékügyi intézet igazgatója a jelentkezőknek, a folyamodványban e részben kifejezett óhaj lehető figyelembevételével, kijelöli azon m. kir. mértékhitelítési hivatalt, amelynél a jelölt 2 hónapi mértékhitelítési gyakorlatot folytatni tartozik olyképpen, hogy ezen időből legalább 2 hét az 1907. évi V. törvénycikk 20. §-ban szabályozott időszakos hitelesítési eljárás elsajátítására fordítandó.

Az illető állami mértékhitelítési hivatal vezetőjének a gyakorlat sikeres befejezésére vonatkozó jelentése alapján a központi mértékügyi intézet igazgatója a jelöltet végzésileg értesíti a vizsga helyéről és határnapjáról, amely határnap a beérkezett jelentéstől számított 3 hónapon belül tűzendő ki.

II. A mértékhitelítési szakvizsgák rendje.

3. §.

Az írásbeli és szóbeli részből álló s csakis ezen sorrendben letehető vizsga rendszerint a m. kir. központi mértékügyi intézetről Budapesten magyar nyelven, amennyiben pedig Horvát-Szlavonországok területén alkalmazandó, illetve ott betöltendő mértékhitelítési állásra pályázó jelöltreől van szó, úgy Zágrábban, az oda kiszálló a kereskedelmi miniszter által kirendelt műszaki képzettségű horvát tolmáccsal kiegészített vizsgáló-bizottság előtt horvát nyelven tartatik meg.

4. §.

Az írásbeli vizsga során a jelölt által megoldandó feladatot a vizsgáló-bizottság tűzi ki.

Az egyes jelölteknek kiosztott feladatok a jelen szabályzat 16. §-a értelmében vezetendő vizsgálati naplóba bevezetendők. Az írásbeli vizsga zárt ajtó mögött, teljesen elkülönítve vagy hivatalos felügyelet mellett a m. központi mértékügyi intézet igazgatója által rendelkezésre bocsátott vagy általa meghatározott segédkönyvek használatával, egyhuzamban tartandó meg. Az írásbeli vizsga idő tartamát a feladványok természetéhez képest az intézet igazgatója állapítja meg, ezen idő azonban 6 óránál hosszabb nem lehet.

5. §.

A szóbeli vizsga nyilvános s az egész vizsgáto-bizottság jelenlétében a 9. és 10. §§-okban meghatározott tárgyi sorrendben tartatik meg.

III. A mértékhitelítési szakvizsgák anyaga.

6. §.

Az írásbeli vizsga egyrészt a mértékhitelítési körébe vágó kombinált számtani, mérési és természettani feladatok megoldásából, másrészt a mértékhitelítési közigazgatás körébe eső fogalmazványok megszerkesztéséből áll.

7. §.

A szóbeli vizsga tárgyai a következők:

- a) a mérterrendszer ismerete;
- b) a mértékhitelítési eljárás;
- c) a mértékügyi közigazgatás;
- d) a hordójelzési eljárás.

8. §.

Azon jelöltek, kik az 1907. évi V. törvénycikk 22-ik §-a által általában előírt s a jelen rendelet I. §-nak a) pontjában is megjelölt elméleti előképzettséget kimutatni ugyan nem tudják, de az I. §. b) pontja alapján mégis hitelítési vizsgára bocsáthatók, az írásbeli vizsgálat sikeres kiállása esetén a fenti 7-ik §-ban felsorolt tárgyakból való megvizsgálásukat megelőzőleg még a következő tárgyakból és pedig az itt megállapított terjedelemben tartoznak vizsgát tenni:

a) Szerkezeti rajz. Az ábrázoló mérési elemek ismerete — oly mérvben, hogy a jelölt a hitelesítés alá kerülő mérőeszközök szerkezeti rajzát megértse és megértetni tudja.

b) Számítan. A négy alpművelet egész számokkal és tizedes törtekkel. Az egész számok oszthatósága, tényezőkre bontása. Közösleges törttekkel a négy alpművelet. Közösleges törték átalakítása tizedes törtté és viszont. Korlátolt pontosságú számolás, kikerekítés.

Egyszerű hármas szabállyal megoldható feladatok. Százalék számítási feladatok (bruttó, netto, tara-súly, kamatszámítás. Arányos osztás. Kevesési feladatok.)

A négy alpművelet algebrai mennyiségekkel. A hatványozás. Négyzet és köbgyökvonás egész számokból és tizedes törtékből. Algebrai képletek értelmezése. Egyszerűbb egy ismeretlennel bíró elsőfokú egyenletek megoldása.

c) Mértan. A szögek fajai, méréstük. Párhuzamos és merőleges egyenesek szerkesztése. A háromszögek fajai, szerkesztésük megadott alkotórészekből. A derékszögű háromszög. Pythagores tétele. A négyyszög fajainak (trapez, deltoid, parallelogramm, rombus, téglalap, négyzet) leírása és szerkesztése. A kör, sugár, átmérő, húr, érintő fogalmái. Szabályos sokszögek szerkesztése kör segítségével. A felsorolt sík idomok területének számítása. A kör kerületének és területének számítása. Ellipsis, parabola és hyperbola rajzolása.

Síkok és egyenesek kölcsönös helyzete (párhuzamosság, merőlegesség). A testek alkotó részei: lap, él, csúcs, élszög, lapszög. A kocka a parallelepipedon, a hasáb, a gula és csonka gula leírása, rajzolása, felületének és köbtartalmának számítása. Az egyenes henger, az egyenes kup, a csonka kup és a gömb leírása, rajzolása, felületének és köbtartalmának számítása.

d) Természettan. A hosszegység, hossz mérő eszközök. A nonius, a mikrometercsavar. A paralaxis szerepe. Időegységek, időmérés. Egyenletes mozgások. Az esés törvényei. Ingamozgás. A nehézségi erő. A tömeg és súly fogalma. Tömeg- és súlyegységek. Fajsúly és sűrűség. A munka mérése. Lőerő. Egyensúly az emelőrudon. Súlypont. Állékony, esékony és közömbös egyensúlyi helyzetek. A mérleg; egyenlőkaru, egyenlőtlenkaru és táblás mérlegek. Állékonyág helyessége és érzékenység feltétele. Mérlegelési eljárások. Hidmérlegek szerkezete.

A szilárd testek rugalmassága nyújtásnál, nyomásnál és hajlításnál. Rugalmassági határ: szilárdság. Surlódás. Cseppfolyós testek egyensúlyi helyzete. A folyadék. A folyadék nyomása (fenék, oldal és felfelé ható nyomás). Közlekedő csövek. Archimedes elve. Úszás. Szilárd és cseppfolyós testek fajsúlyának meghatározása. Arometerek. Szesz és cukorkormérők. Hajcsőves jelenségek és folyadékok felszínének alakjánál. Folyadékok tapadás.

Légnemű testek sulya, nyomása. Légnemű mérése. Barometerek. Archimedes elve légnemű testeknél alkalmazása mérlegelésnél. Royle-Mariotte törvényes. Manometer. Hőmérők Celsius és Reaumur beosztása. A szilárd testek hőközta kiterjedése. Kiterjedési együttható. Folyadékok kiterjedése és a léghőmérő. Olvadás és fagyás, párolgás, forrás és lecsapódás. A levegő nedvessége.

Természetes és mesterséges mágnesek. Az irányítás. Galván elem. Elektromos áram. Hatásai: a) melegítés (izzólámpák és ivlámpák), b) mágnes kitérés, c) mágnesezés (az elektromágnes), d) vegybontás. Áramerősség, feszültség, ellenállás fogalma, egységeik. Ohm törvénye.

Ampéremeter, voltmeter, voltameter, Elektromos áram munkája egységei. Inductio. Elektromágneses motorok és dinamók elve.

e) Vegytan. Keverék, vegyület, elem fogalmai. A levegő, oxigén, nitrogén. A víz. Hidrogén. Szén. Fluor. A fémek közül; vas, réz, ólom, cink, ón, nikkel, alumínium, platina, irídium, higany. A mérték-készítésénél használt ötvények: sárgaréz, bronz, ujezüst, Oxidálódás.

9. §.

Ugy az írásbeli vizsgálat során használható segédkönyvek, mint a szóbeli vizsgára való előkészülésre alkalmas tankönyvek tekintetében a központi mértékügyi intézet igazgatója nyújt a hozzáférhetőknak felvilágosítást.

10. §.

A mértékhibeletesítői vizsgálat díja 30 korona. Ezt az összeget a jelölt mindenkor a vizsga megkezdése előtt a m. kir. központi mértékügyi intézet házi pénztárába tartozik befizetni. A vizsga-díj lefizetéséről nyugta állítandó ki.

A vizsga-díj lefizetés alól felmentésnek nincs helye.

V. A mértékhibeletesítői szakvizsga eredményének elbírálása.

11. §.

Az írásbeli dolgozatokat a vizsgálati bizottságnak az elnök által kijelölt egyik tagja vizsgálja át és bírálatát a jelölt által kiérdemelt osztályzattal (jeles, jó, elégséges, elégtelen) együtt a dolgozatokra rávezeti, az ilyenképpen záradékolat dolgozatokra pedig a vizsgálati iratokhoz csatolás végett az elnöknek adja át. Ugy a szaktárgyak, mint a közigazgatási fogalmazás körébe vágó feladatok külön-külön osztályozandók. Ha a jelölt a két ágazat bármelyikében elégtelen osztályzatot nyert, akkor szóbeli vizsgára nem bocsátható s a vizsgálat ismétlésére utasítandó.

12. §.

Mihelyt az írásbeli vizsga eredménye elbíraltatott, azokkal a jelöltekkel, akiknek a vizsgájuk elfogadtatott, a szóbeli vizsga haladék nélkül megtartandó.

A vizsgálatok rendje jelöltek tömegesebb jelentkezése esetén is a központi mértékügyi intézet igazgatója által olyképpen állapítandó meg, hogy ugyanazon jelölt ugy az írásbeli, mint a szóbeli vizsgát egy héten belül befejezhesse s ezen időn belül a vizsga eredményes letételét tanúsító bizonyítványt is birtokába jusson.

13. §.

A szóbeli vizsga befejeztével a vizsgáló bizottság ugy az írásbeli, mint a szóbeli vizsga ered-

ményének megbirálása és egybevetése alapján szavazattöbbséggel határoz. A szavazásban az elnök is mindenkor részt vesz.

14. §.

A vizsgáló bizottság a vizsga sikertelensége esetén a vizsga eredménye felett hozott határozatban intézkedik a felől is, hogy a jelölt a vizsgát melyik részét, az írásbeli-e vagy a szóbelit, a szóbeli vizsga mely tárgyait vagy az egész vizsgát tartozik-e ismételni, valamint meghatározza azon időpontot, melynek elérkezével a vizsga megismételhető.

Mértékhitelítői szakvizsga rendszerint csak egyszer ismételhető.

Másodszori ismétlésre csak a kereskedelemügyi miniszter adhat engedélyt.

Minden ismétlé vizsga alkalmával is mindenkor a teljes vizsgadíj fizetendő.

15. §.

A mértékhitelítői vizsga eredményes letételelől a m. kir. központi mértékügyi intézet a jelölt részére az összbírálatot magában foglaló s ehhez képest azt jelesen, jól vagy kielégítően képesítettnek nyilvánító bizonyítványt állít ki.

A bizonyítvány bélyegköteles.

16. §.

A mértékhitelítői szakvizsgákról rendszeres napló vezetendő, amely minden évben újra kezdődő folyószámmal a vizsgázók nevét, korát, születési helyét, vallását, eddigi foglalkozását, a jelen szabályzat 1. §. a), vagy az 1. §. b) pontja szerinti előképzettségét, a vizsga idejét, az írásbeli-vizsgán megoldott feladat tárgyát, az írásbeli és a szóbeli vizsga eredményét, a 15. §. értelmében nyert képesítést, a vizsgáló bizottság tagjainak nevét s esetleg ama körülmény felemlítését tartalmazza, hogy a jelölt a vizsgát ismételte.

VI. A mértékhitelítői szakvizsga.

17. §.

A mértékhitelítői szakvizsgák a m. kir. központi mértékügyi intézetnek felsőbb műszaki képzettségű tisztviselői sorából alakított 3 tagú vizsgáló bizottság előtt teendők le.

E bizottságnak hivatalból elnöke a m. kir. központi mértékügyi intézet igazgatója, akadályoztatása esetén annak helyettese. A bizottság többi két tagját az elnök jelöli ki a mértékügyi intézet tagjainak sorából.

A bizottság tagjai minden vizsgázó után ezen intézet pénztárából kifizetendő 10 korona tiszteletdíjban részesülnek.

Ugyanezen tiszteletdíj jár a 3. §-ban körülírt esetben Zágrábban tartandó vizsgáknál közreműködött horvát tolmácsnak is.

Átmeneti intézkedések.

18. §.

Azok, akik a mértékhitelítői szakvizsgát az 1908. év folyamán letenni óhajtják, ez iránti folyamodványaikat legkésőbb 1908. július hó 1-éig az

állami központi mértékhitelítő m. kir. bizottság igazgatójához benyújtani kötelesek.

Később beérkező folyamodványok figyelembe vételt nem igényelhetnek.

19. §.

A végből, hogy a jelen szabályzat 2-ik §-ában előírt gyakorlatot az 1908. évben vizsgát tevő jelöltek is megszerezhessek, ezek részére 1908. augusztus hó 1-étől kezdődőleg két hétig tartó előkészítő tanfolyamok fognak tartatni.

20. §.

Ugy a szakvizsga napjáról, valamint a tanfolyamon való részvétel idejéről az állami mértékhitelítői bizottság igazgatója a jelöltek végzésileg értesíti.

21. §.

A jelen szabályzat által a m. kir. központi mértékügyi intézetre s annak igazgatójára bízott teendők az 1907. évi V. törvénycikk életbeléptéig, illetve a nevezett intézet szervezéséig az állami központi mértékhitelítő m. kir. bizottság, illetve annak igazgatója által lesznek foganatosítandók. Jelen rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Budapest, 1908. évi március hó 19-én.

Kossuth.

A rovarok irtása

A gyümölcstermelőknek legfőbb bajt okoznak a különböző és sokszor milliárd számmal megjelenő kártevő rovarok és peneészgombák. Irtatózat küzdelem az, amelyet az ember ezek ellen folytat. Harc a gyümölcsfa léteért. Ebbe a harcra sok mindenféle fegyvert használ az ember, gyilkoló mérgeket: bordóit, thanothont, azurint, gálickeverékeket, legujabban pedig a karbolineumot. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület gyümölcsészeti szakosztályában dr. Fischer Samu e nevezetes szerzőről, amelylyel ma még nem vagyunk teljesen tisztában, nagybő szabásu tanulmány után előadást tartott. Ismertette mindazokat a kísérleteket, amelyek egy itthon, mint a külföldön végeztek, s be is mutatott gyümölcsfa ágakat és galyakat, amelyek a karbolineummal lettek kezelve. Fischer Samu tanulmányából összegezve az eredményt, kitűnik, hogy a kereskedelemben előforduló karbolineum nem mindegyike való a fa bekenésére és permetezésére, sőt sok káros hatása, a fát elpusztítja, e miatt csak ama karbolineum fajtákat ajánlja, amelyek a kísérletezőknek jó eredményt adtak. Ilyenek: a R. Avenarius és C. karbolineuma. Ezzel végeztek a kísérletek legnagyobb részét. Andernach és Link-féle végül az Avenarius után készült magyar karbolineum, amely 50% tiszta karbolineumot és 50% szappant tartalmaz s így vízzel keverhető. Tisztán többen használták a karbolineumot komma bacillus, vértető és az almafa rákja ellen jó eredményvel.

10—25% keverékkel a fák permetezve, ugyanazt az eredményt adták és pedig tőlen 6-szor, ködszerűen permetezve. Paizstetvek minden faja, vörös pók, levéltevők tojásai ellen és a karbolineumot használták a karbolineum a kagyló alá hatol és megöli a paizstetveket.

5—6% keveréket használtak a keménymagu gyümölcsfák permetezésére, továbbá diszszerek és tüleken erős keverékekkel. Nyáron azonban nem szabad ilyen erős keverékekkel permetezni, legfeljebb 1/2—2/3-ig, szintén lisztharakt, fusicladium, levéltevők, atkák és molylek ellen, ilyen százalékos keverék használható a veteményes kertben és diszszerekben.

E permetezést azonban csakis ködszerűen, hirtelen elhuzva a levél felett kell végrehajtani.

Kerüendő azonban tiszta karbolineummal a fák bimbóinak, fiatal hajtásoknak bekenése, mert ezek elpusztulnak.

Kerüendő a fák bekenésénél a tiszta karbolineummal a levélalodó kérégek letisztítása, a fákon friss sebet vágni, miután a karbolineum a friss seben $1\frac{1}{2}$ cm.-re is elpusztít minden élő sejtet és így a fát is elpusztíthatja.

Kerüendő rácós fákmal, különösen ha fal mellett állanak, a falat karbolineummal bekenni, mert a belőle kipárolgó gázok a rácós fát megölik.

Ép így kerüendő a karbolineummal bekent kerítés mellé fákat ültetni. Hasonló okból nem szabad zárt helyen permetezni; mivel a gázok a tenyészetet elpusztítják.

Nem szabad oly deszkából melegágyat készíteni, amelyek karbolineummal vannak konzerválás szempontjából beitatva, mert itt is, ha a nap reá süt, gázok fejlődnek és elpusztítják a tenyészetet.

Ujabbban Pekrun éveken át végzett rendszeres kísérleteit közzéte ezeket szerint az oldható karbolineumokat ajánlja, mint a L. Webel arbolinómat, Avenarius dendrinjét, Lohse és Rothe lohsólját és Schacht A jelű tölí és B jelű karbolineumát nyári használatra. Télien át $10\frac{0}{10}$ -os oldatban, nyáron át pedig $1\frac{1}{2}\%$ oldatban permetezve a fákat, teljesen megisztítják a kártekonny rovaroktól.

A kísérletek még koránt sincsenek befejezve, az érdekfűző közönséget ezért tehát óva intjük, hogy mindenféle karbolineumot nagyban kísérletezés szempontjából használjon, miután szomorú tapasztalatok vannak, amidőn egész kertészetek helytelen alkalmazás miatt egészen tönkre mentek. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület dr. Fischer Samu tanulmányát felterjesztette, a m. kir. földmivélségügyi minisztériumhoz, azzal a kérelemmel, hogy e nagyfotósságnak igérkező szert nagyobb mértékben tanulmányoztassa. Különbösen is az állami telepeken a karbolineummal kísérleteznek és így remélhető, hogy nemsokára végérvényes véleményt alkothatunk a karbolineum hasznáról. A közérdek szempontjából fölkérjük mindazon olvasóinkat, akik esetleg a karbolineummal kísérleteket végeztek, hogy az eredményről bennünket értesíteni sziveskedjenek.

Debreczen sz. kir. város érvényben levő Szabályrendeletek gyűjteménye.

Kiadja: A városi tanács.

Debreczen sz. kir. város érvényben levő szabályrendeletei mind eze ideig nem lettek időszaki sorrendben összegyűjtve és kiadva. A városi tanács a tekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlés 282—1897. sz. határozatát hajtotta végre, midőn ezen gyűjteményt kiadta. A gyűjtemény 61 szabályrendeletet tartalmaz keletkezésük szerint. A szabályrendeletek címe a következő:

A száraz- és szelmalomok körüli közbiztonsági eljárásra vonatkozólag.

A házaló-kereskedésnek megtiltása tárgyában.

A korcsmai hitel tárgyában.

A magánhirdetmények tárgyában.

A zsbáruskodásról.

A foglalkozást közvetítő és cselédszerző intézetekről.

A lakbérletről.

A kéményseprési iparról.

A közúti vasutára vonatkozólag.

A közegészségről és köztisztaságról.

A bordély ügyről.

Az országos közmunkaügy és törvényhatósági utak kezelésére vonatkozólag.

A betegségben vagy szellemi fogyatkozásban szenvedő és munkaképességét egy év alatt vissza nem nyert tisztviselővel, segéd- és kezelőszemélyzete tagjaival szemben követendő eljárás szabályozása tárgyában.

Az 1886. évi XXIII. t. c. 1. §-a utolsó bekezdésének

rendelkezése szerint a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat elrendelése után hivataláról lemondott választott tisztviselővel szemben követendő eljárás iránt.

Az 1877. évi XX. t. c. és a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak 47,046—1876. szám alatt kelt körrendelete folytán a gyámoltak és gondnokoltak pénzei és pénzértékei kezelésére nézve.

Legeltetési szabályrendelet.

A testépesség és közbiztonság, közrend és csend, közszemérem, továbbá a tulajdon elleni rendőri kihágások tárgyában.

A tűzrendszetről és tűzoltásról.

A tejsó tehének tógyének mesterséges nagyobbitása tilalmáról.

A járványos betegségek ellen teendő óvintézkedések tárgyában.

A város némany utcáinak szépitése tárgyában.

A sertéshizlalo telepek engedélyezéséről és a város közelében levő sertéshizlalo átalakításáról.

A telepedés, a községi kötelekbe felvétel és az ezért követelhető díjak megállapítása tárgyában.

A bérkocsi iparról.

Kocsikázás és lovaglás tárgyában.

A éneklő madaraknak vadászaton kívül való megóvása tárgyában.

Trágya, hó és üzleti hulladékok lerakó helyének kijelölése és kezelése tárgyában.

Az építő anyagok méreteinek megállapítása.

Homok- és Csapó-kertekre nézve.

A szőlőragya (peronospora viticola) ellen való védekezésre.

A közvágóhíd használatáról, továbbá a husvágásról és husmérslől.

A színházak tűzbiztonsága tárgyában.

A gyalogjárdáknak rongálástól megóvása tárgyában.

A fogadó (szállásadás), vendéglő, kávéház és kávé-mérési jogokról.

Tisztviselők, segéd- és kezelőszemélyzet, valamint állandóan alkalmazott szolgák nyugdíjintézetének szabályai.

A városi egységes borfogyasztási illeték tárgyában.

A nyilvános vialmak, mutatványok, előadások rendezése tárgyában.

Építési rendszabályok.

Az építési szabályok kiegészítésére.

A vidéki hus behozatala, valamint annak és a helybeli nem iparosok által vágott állatok husának elárúsítására vonatkozólag.

A város szabályozandó területe határának megállapítására.

A korcsmákról, sörházakról és pálinkamérésekről.

Földbirtokok határainak jelzése tárgyában.

A feláru menetjegy váltására jogosító arcképes igazolványoknak hivatalos küldetések alkalmával való kötelező használata tárgyában.

Az ebtartásról, valamint az ebdüh kifejlődésének és továbbterjedésének meggátlása tárgyában.

Borellenőrző bizottság szervezeti szabályzata és ügyrendje.

Szépitési és kisajátítási-alap létesítése és kezelése tárgyában.

A város határában a tulajdonos személyében bekövetkezett változás alá esett ingatlanok telekkönyvi átírásiért fizetendő városi átírási díj tárgyában.

A város tereinek és utcáinak újra elnevezése, valamint az új házszámolás tárgyában.

Debrecczen sz. kir. város törvényhatóságának szervezeti szabályzata.

Fogyasztott bor- és égetett szeszesitalok után fizetendő városi bor, illetve szeszfogyasztási adópótlék kivétele, beszedése, ellenőrzése és kezelése tárgyában.

Az éjszeli szállásadásról.

A vagyonelettár egybeállításánál és nyilvántartásánál követendő eljárásról.

A vásárok és nyílt piacok tartása tárgyában.

A 15 éven aluli gyermekeknek a nyilvános mulatóhelyektől való távoltartás tárgyában.

A hordárparnak [1884. évi XVII. t. c. 10. §-ának F) pontja] Debrecczen sz. kir. város területére való gyakorlása tárgyában.

A város területén levő földbirtokok határjelzése tárgyában.

Az állatok védelméről.

A sült, cukrász, mézeskalácsos és cukorkakészítő ipar gyakorlása.

Utimesterek szolgálati viszonyairól, minősítéséről és bivatalos teendőiről.

A város alkalmazásában levő utkarparói intézményről, az utkarparó szolgálati viszonyairól, minősítésükről, teendőikről és javadalmazásuk megállapításáról.

Az állandó népnevelési bizottság szervezetéről.

Ajánljuk ezen hézagpótló gyűjteményt olvasóink figyelmébe.

Hanyatlík-e az emberiség?

Ezzel az érdekes kérdéssel — fizikai tekintetből — foglalkozott Haycraft angol tudós s arra az eredményre jutott, hogy bizony a kulturnépek határozottan satnyulnak.

Fizikai tulajdonságon nemcsak a testi erőt, egészséget, szépséget, kitartást érti Haycraft, hanem a velük szorosan összekapcsolódó, de már az erkölcsi élet határát is érintő tulajdonságokat is, mint a bátorságot, akaraterőt, életkedvet. A hanyatlásnak sok oka van. Egyik az orvostudomány haladása, mert ma már a születéstől fogva kevéssé életrevaló, satnya és beteges embert mesterségesen életben tartják. Ez nagyon nemese és humanus dolog, de a humanizmus itt ellentétbe kerül a faj nemesebbének érdekével.

Másik ok az idegrendszer rendellenességeinek öröklődése. Az átöröklés mind nagyobb szerepet játszik a mai tudományban, amikor az emberek jellemének, tetteinek megítéléséről van szó. Oly családokban, melyek hajlamosak az idegbetegségre, ez a hajlam a család különböző tagjainál különböző módon nyilvánul. Hogy azonban az örültek száma csakugyan növekedben van-e, mint némelyek állítják, azt csak több nemzedéken keresztül folytatott statisztika alapján lehetne eldönteni.

Általános és helyes vélemény, hogy nagy veszedelmére van az emberi fajnak az alkohol. Sokan azonban azt állítják, hogy a szeszes italokkal való visszaélés nem oka fajunk satnyulásának, hanem következménye és jele. Az alkoholizmus hatására az angol tudós igen fontos tényeket állapított meg. Maga az iszákosság nem öröklődik oly mértékben, mint himni szokták, de öröklődik a jellemnek az a gyöngesége, hogy nem bír kellően ellenállni a részegítő ital utáni vágyának.

Ami alkoholt s egyéb mérget az ember testébe fölvesz, az megrontja a születendő utód szervezetét is. Egy német író mondása szerint, az ósok részegsége az unokáknak okozó főfájást.

Ezekben a tényezőkön kívül és náluk sokkal nagyobb mértékben járul hozzá az emberi faj satnyulásához a mai élet természetelene volta. A mai világban alig van olyan foglalkozás, mely, mint például a mezőgazdaság, erdőszet, vadászat

és halászat, melyben az ember természetesen keresné kényerét. A művelt ember már gyermekkorában, az iskolában eltávolodik a természettől. Mikor aztán kilép az életbe, a zárt helyen, rossz levegőjű irodában, gyárban, lakosbővben való élet, a testi erőfeszítés s a szabad levegő nélkülsége, az évek hosszú során át végzett egyforma, szellemtelen munka, továbbá a folytonos lézas izgalom, mind rontja, gyöngíti a testét-lelkét. Ehhez járul még az idegeket izgató szórakozás, melyre különösen a modern városi élet annyi alkalmat nyújt. Csoda-e hát, ha a szociológusok satnyulástól beszélnék?

Van még egy dolog, amivel ezt a satnyulást meg szokták okolni: az a tapasztalat, hogy a testileg és lelkileg kiváló emberek igen gyakran nincs utódja, s hogy a társadalom legmagasabb polcaira törvő egyénell és a legműveltebb társadalmi rétegekben a házasság föltételei mind nehezebbekké lesznek. S így az ilyen házasságok egyre ritkábbak. Ez azonban nagyrészt téves fölfogás. A legkiválóbb emberek igen gyakran egészen közepesről származók s az alsóbb társadalmi osztályból származnak. Olyan családok, amelyek évszázadokon keresztül az ismeretlenség s a közepeszerűség homályában éltek, valamely ivadékkban sokszor igen kiváló, sőt világra szóló sarjakkal lepik meg az emberiséget. Viszont kiváló, vagy éppen nagy emberek ivadéka sokszor visszazúszik abba a közepes-szerűségbe, amelyből elődét képessége kiemelte.

Hirek.

— **Közgyűlés** Debrecczen város törvényhatósága f. hónap 8-án rendes közgyűlést tart Weszprémy Zoltán főispán elnöklésével. A közgyűlésre igen sok fontos ügyet készítettek elő a bizottságok és a városi tanács.

— **Névszerinti való szavazás.** Értesitem, hogy a legközelebbi bizottsági közgyűlésünkön névszerinti szavazással hozandó határozat végett a városi tanács által bertejtesze leend: a Kolláth Mihály és neje helybeli lakosok tulajdonát képező Gólya-utca 2-dik számú házastelek megvételének ügye. (Névszerinti szavazás második ízben.) Debrecczen, 1908 március 28. Kovács József, polgármester.

— **Gyámpénztári vizsgálat.** A héten gyámpénztári vizsgálat volt. Jelen voltak: Vecsey Imre főjegyző, Bészler Károly tb. főjegyző, árvaszéki elnök, Dóczy Emil dr. alügyész, Debrecczeni Lajos bizottsági tag és a számvevőség kirendelt tagja. A bizottság mindent példás rendben talált.

— **Huszonötöves szövetkezet.** A debreczeni kölcsönsegélyző egylet mint szövetkezet a jövő évben üli meg huszonötöves fennállását. Ez alkalommal az igazgatóság megratja az egylet történetét. A munka elkészítésével az igazgatóság lapunk felelős szerkesztőjét Koncz Ákos tb. tanácsnokot bizta meg.

— **A tanyai iskolák.** A debreczeni tanyai állami elemi népiskola gondnoksága március 30-án tartotta rendes havi ülését Kovács József polgármester elnöklésével. A két új tanyai iskolában már megkezdődtek az előadások.

— **Lovassy Szakáll Károly halála.** Lovassy Szakáll Károly, városunk adóügyosztályának főnöke március hónap 29-én elhunyt rövid betegség után. A megboldogult egyike volt a város legregibb tisztviselőinek. Negyvenhét éven keresztül szolgált a városot lankadást nem ismerő szorgalommal. Előkelő biharvármegyei családból eredt 1835-ben. Iskolái végzetével gazdálkodott, 1866-tól pedig minden megszakítás nélkül a városi adóügyosztályán dolgozott különböző rangfokozatban egész 1884-ig, midőn adóügyosztály főnök lett. Kedves, szeretetreméltó uri

modora sok jó barátot és tisztelőt szerettek neki, nem csoda tehát, ha osztatlan í gaz részvét kísérte sirjába. Temetése március 31-én nagy részvét mellett ment végbe, melyen a városi tanács és a tisztikar is jelen volt. A város a megboldogult ravatalára sárga-kék szalagos koszorút helyezett és gyászborulott özvegyéhez részvételeket küldött. Áldás és béke legyen hamvai felett.

— **A Liga gyermeknapja.** A Liga ez idei gyermeknapját április 3-án és negyedikén tartotta meg fényes anyagi eredménnyel. Az emberszeretet eme főnség munkáját Wesszprémy Zoltán főispán nemes lelke irányította, ki heteken fáradozott az emberbaráti cél sikere érdekében. Lapunk jövő számában visszatérünk ezen áldásos működés méltására.

— **Tisztviselők összeférhetlensége.** A belügyi kormánynak a városi tisztviselők összeférhetlenség mellékközlőalközlőaira vonatkozó rendeletét tárgyalván a Tanács és egy határozott, hogy felhívást intéz a tisztviselőkhöz, hogy a bankoknál, szövetségezetknél és vállalatoknál viselt állásokról tegyenek jelentést.

— **A nagyerdei fürdő átadása.** Balkányi Ede dr., a nagyerdei városi fürdő bérletjét a nagyerdei fürdő bérletétől a belügyminiszter felmentette, illetve a közgyűlésnek idevonatkozó határozatát jóváhagyta. A városi tanács intézkedéséből az átadás március 31-én történt meg a mérnöki hivatal közbenjárásával és így a fürdő április 1-én ismét a város kezelésébe került.

— **Halálozás.** Egy nemeslelkű arany szívű és női erényekben gazdag urasszonyt temettünk el március 31-én: özv. hanckensteini Hanke Leonét, Hanke Leo volt főkapitány özvegyét. A megboldogult 90 évet élt. Egész életét az édesanyjai és női kötelességeknek szentelte, házában boldogságot ápolta féltő gondnal és önfeláldozó szeretettel. Eleteknek utolsó napjait megőrizte lelkének frissességét, mondhatatlan édes érzéssel függve gyermekein, akik édes anyjuk szerető szívének melegenél sok szép napot láttak. Debrezen egész uri társadalma ismerte a nemes asszonyt, de ismerték és áldották jó lelkét a szegények is, akiknek jószágos nemtőjük volt. Utolsó napjait Budapesten élte Lajos fiánál és itt hunyta örök álomra szemeit, ranjongságig szeretett menyének ápoló karjai között. Porhüvelyét gyermekei hazahozatták. Áldás legyen a nemes urasszony emlékezetén és gyászba borult családját vigasztalja meg a gondviselés!

— **Beküldetett.** Vettük a következő levelet: »Te-kintetes Szerkesztő Ur! Becses lapja sok közérdekű cik-kelyt közöl. Méltóztassék tehát panaszomat közzétenni, amely abból áll, hogy a piac-utcai aszfaltjárón éppen abban az időben, mikor legnagyobb a járás-kelés, gyermekkoszikkal tolonganak, ami a forgalmat akadályozza. Nem lehetne ezeket a sétakocsizásokat a piac-utcai fasorban tartani? Mert a kocsik nemcsak a járó-kelőknek okoznak bosszúságot, de a tolongás a kocsiban szendergő gyermekekre is veszélyes lehet. Tisztelettel Debrezen, 1908 április 2. Egy több gyermekes családapa.«

— **Reichmann Ármin elhunyt.** Reichmann Ármin nagyvállalkozó, városunk törvényhatóságának bizottsági tagja, a kiváló emberbarát, kinek jótekonyságát mindnyájan ismertük, március 31-én hirtelen elhunyt Sztamjéron 65 éves korában. Mint a debreczeni izraelita hitközség elnöke nagy érdemeket szerzett az izraelita templom és iskolák építése körül,

nagy áldozatokat hozva hitközségének javára. Nem kereste a nyilvánosságot, szerény volt egész életében és mesés szorgalmával és tisztes kezével szerzett vagyonából igen sokat juttatott emberbaráti és közmívelődési célokra. Temetése nagy részvét mellett ment végbe április 2-án; az igaz embert a társadalom őszinte könnyei kísérték a sirjába.

— **Kérelem.** Debrezen sz. kir. város közlévtári hivatala felkéri mindazokat, akiknek közelebbi vagy régebbi időkben kiadott gyászjelentésük van, sziveskedjenek azokat megőrzés végett a levéltárnak átadni. (Városház, földszint 7. sz.).

— **Katonatartás váltáság.** A városi tanács ez uton is felszólítja azon háztulajdonosokat, kik a katonatartás kötelezettségét 1908 május 1-től 1909 május 1-ig megváltani óhajtják, ezen szándékukat a katonai és illetőségi ügyosztálynak május 1-ig jelensék be.

— **A kigyó-utcai lakosok kérelme.** A kigyó-utcai lakosok folyamodtak a városhoz, hogy tömssé be az utcai disztelen árkot. A tanács legközelebb tárgyalni fogja a lakosok kérelmét.

— **Tűzrendészet.** A városi tanács elhatározta, hogy az érvényben levő tűzrendészeti szabályzatot akként fogja módosítani, hogy a kereskedők robbanó anyagokat csakis robbanástól mentes edényekben tarthassanak üzleteikben, vagy raktáraikban.

— **A hortobágyi telefon.** A vármegye alispánja több ízben megkereste a várost az iránt, járuljon hozzá a Hortobágyi telefon kiépítéséhez. Ez ügyben tegnap tárgyalt Kovács Gyula alispán Király Gyula gazdasági tanácsnokkal. Mivel azonban többféle terv került szóba és így az építés költségét pontosan megállapítani nem lehetett, felkéri a váradí postagazgatóságot, küldjön át egy szakértőt, aki a pontos számításokat készítse el.

— **A Hortobágyi öntözése.** A Hortobágyon folyamatosan levő öntözési kísérletek felügyeletével Sporzon Pál volt megbizva, akit a miniszter a debreczeni gazdasági akadémiától elhelyezett. Az öntözési munkálatok további felügyeletét Venics István gazdasági főkértészre bízta.

— **A törvényhatóságok a drágaság okairól.** A drágaság okainak kutatása közben egyre világosabban állapítható meg, hogy azok között leginkább a tulmagas mezőgazdasági vámos állanak első helyen. Az u. n. agrárius körök ezt természetesen körömszakadtig tagadják, viszont olyan tényező, ahol a gyakorlati mezőgazdának döntő szava van, elismeréremelőt őszinteséggel vallanak színt. Így a pénzügyminisztérium által összehívott drágasági enquéte elé terjesztett nagyszabású emlékiratban olvassuk, hogy Baránya, Csanád, Heves, Borsod stb. vármegyék — ahol tehát a gazdáknak a közvélemény kialakulására valóban jelentékeny befolyásuk van — az élelmickek behozatalának fokozása és kivitelüknek eszökése mellett foglalt állást. Sáros vármegye a lisztikivitel korlátozását sürgeti, több vármegye pedig a állatkivitel és a tojáskivitel eltiltását tartja szükségesnek, míg ellenben a külföldi állatbehozatalnak állategészségügyi rendszabályok által való korlátozását beszűntetni óhajja. Legjellemző azonban az, Baja, Székesfehérvár, Kolozsvár városok, valamint Arad, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Krassó-Szörény, Somogy, Szepes, Torontál, Borsod stb. vármegyék törvényhatóságai a szerb és román hus-és állatbehozatal megengedését javasolták, mint amely az uralkodó drágaság leghatásosabb ellenszerének bizonyulna. A vármegyék nagyjelentőségű állásfoglalásában élénken tükröződik azon vizsgálati jelenség, hogy épenességel nem vezett ki a már-már letűntnek vélt gazdasági liberálisizmus. Azt azonban már nem helyeselhetjük, hogy a behozatal megkönnyítése mellett a kivitel korlátoztassék, mert hiszen minél nagyobb terjedelmű

az árucserre hullámzása, annál egészségesebb árviszonyok alakulhatnak ki, mert a külföldi ipiacok irányzata nálunk is könnyebben és gyorsabban érvényesül. Ettől eltekintve, nem megvetendő az a haszon se, mely a jelentékenyebb áruforgalomból a kereseti viszonyok javulására és általán gazdasági életünk fejlődésére járul. Törvényhatóságaink azonban kétséget kizárólag bebizonyították, hogy gazdasági érdekeinket kizárólag a nemzet egyetemes érdekei szemantájából képezni megítélni.

— **Városi cselédközvetítő.** A cselédmizériák orvoslására rendkívül modern s más város tanácsának is példát szolgáltatató intézményt rendszeresített Kolozsvár városa. Kolozsvár a házi cselédség körül tapasztalt bajok orvoslására s első sorban a cselédhiány ellensúlyozására városi cselédszerző intézményt létesített. A városi cselédszerző intézmény célja: a cselédszerződésnél fölmerült bajok elhárítása érdekében a szolgálatadónak a cselédfelfogadás, a cselédeknek a beszerződés körül való segélynyújtás; továbbá a cselédszerzésben a jelentkezők bősége és hiánya között az egyensúly föntartása s e célból a számföltölti cselédeknek az ország más részein való elhelyezése — és az esetleges cselédhiánynak az ország más vidékeiről cselédek behozásával való megszüntetése. — A cselédszerző intézet a város közönsége részére kiállított iparendelő alapján működik s a cselédszerzési ipar gyakorlására vonatkozó városi szabályrendeletben megállapított közvetítési díjakat szedi és pedig az előre meghatározott bér egy havi összegének 10 százalékát oly módon, hogy — ha mindkét fél igénybe vette a közvetítést — 5 százalék a gazdát, 5 százalék pedig a cselédet terheli. Az intézet személyzete egy üzletvezetőből s a szükséges számban alkalmazandó helyeszerzőkből áll. Helyeszerzőkül a nőcselédok osztályában lehetőleg nőcselédet alkalmazandók. — Az új intézmény szakavatott vezetéssel hivatva van szánálni azokat a mizériákat, melyek a cselédközvetítés terén mindenütt ismeretesek.

Szerkesztői üzenetek.

D. T. L. urnak Budapest A kívánt számokat a kiadó hivatal postára tette; a következők számok menni fognak.

K. Zoltán Nagyenye. A megemlékezést köszönjük. Abban a bizonyos dologban véleményét nem mondhatunk, mert távol állunk a mozgalomtól, melynek célját igazán nem ismerjük.

F. Szatmár. Régen nem hallottunk semmit Szatmárról. A Városok Lapját, melyben a kérdéses cikkely volt, még a mult héten elküldtük. Azt hiszem megérkezett. Örömmel jelezzük, hogy több érdemes levelet kaptunk, amiből joggal következtethetjük, hogy szavunk nem hangzott el a pusztában.

P. F. Helyben. Nem kell érte fizetni, mert a bizottsági tagok ingyen kapják.

R. K. A cikkelyt köszönettel vettük és alkalom adtán felhasználjuk, a személyes vonatkozások kihagyásával.

Hirdetések.

804/1908. eln.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A debreczen—egri th. ut 3.028—14.385 km. szakaszának kiépítése alkalmával 31,431·5 m² utszekerénykiemelés és uttest rendezés, valamint 622·5 m³ burkolat létesítése 8913 K 06 f; — 1226 db 10 tonnás vasuti kocsi leterhelése, 8189·18 m³ kőanyagnak az uttesten elosztása, 628·63 m³ homoktermelése és az uton elosztása 10,704 K 04 f; — 320 drb tölgy kerékvető beállítás 960 K — f; — 3 drb beton műtárgy felépítése 1510 K 70 f; — 1 drb hid építése 5555K 39 f

összeg előírányattal kivendő munkák biztosítása végett a folyó évi április hó 7-én délelőtt 10 órakor Debreczen sz. kir. város polgármesterének hivatalos helyiségében zárt írásbeli ajánlatok utján versenytárgyalás hirdettetik.

Felhivatnak emnélfogva vállalkozni kívánók, hogy ajánlataikat a fent említett hivatalhoz címezve legkésőbb a tárgyalás napjának d. e. 10 órájáig nyujsák be. A később beérkezett ajánlatok, valamint a távirati, vagy utóajánlatok figyelembe nem vehetők.

Az ajánlatok öt pecsétell ellátott zárt borítékban adandók be. A címzés felett világosan kiírandó az utvonat és a munka neve, amelyre az ajánlat vonatkozik.

A benyújtott ajánlat vissza nem vonható. Az ajánlattevő a beadás napjától számított 8 héfig kötelezettségben marad.

Az ajánlatok a kiírási csoportok szerint teendőek. Úgy az ajánlat, mint ennek mellékletei szabályszerűen bélyegzendők és ajánlattevő által sajátkezűleg aláírandók.

A bánatpénzeknek Debreczen sz. kir. város házilapozatára történő befizetését igazoló nyugta az ajánlatához csatolandó. Készpénz, vagy értékpapír bánatpénzül az ajánlatához nem csatolható.

A csatolandó bánatpénz 445 K 65 f; 535 K 20 f; 48 K — f; 75 K 53 f; 277 K 77 fillérben állapítatik meg.

Az el nem fogadott ajánlatok mellé csatolt bánatpénz csak akkor fog visszaidatni, midőn az árlejtés eredménye felett döntés történik.

Hajdu vármegye és Debreczen sz. kir. város főispánja.

80.
1908. vrs. szám.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város törvényhatóságánál lemondás folytán megüresedett s kinevezéses utján betöltendő építési állásra ezenel pályázatot hirdetek.

Ez az állás évi 3600 korona fizetés, 600 korona lakpénz és 1000 korona működési pótlékból álló javadalmazással van egybekötve.

Felhívom mindazokat a magyar állampolgárokat, kiknek a m. kir. József műegyetem által kiállított, vagy ez által honosított építész oklevelük van s ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az említett oklevéllel, vagy annak hiteles másolatával, továbbá az eddigi gyakorlatukat igazoló bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám folyó évi április hó 15-ik napjának délután 5 órájáig nyujsák be.

Meg kívánom említeni, hogy a város szervezési szabályzatának átdolgozása, mely a fizetések rendezését is felöleli, munkálat alatt van s így remélhető, hogy a most pályázat alatt lévő állás javadalma is emelkedni fog.

Debreczen, 1908 márczius hó 25-én.

Weszprémy Zoltán,
főispán.